

**ΧΑΤΖΗ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ Π. : Τὰ ἐν διασπορᾷ. Τόμος τιμητικός.
Λευκωσία, Κύπρος 1969.**

Ἄξιος ὑψηλῆς τιμῆς εἶναι βεβαίως ὁ Κύπριος φιλόλογος δρ. Κυρ. Χατζηϊωάννου, διότι ἀπὸ τῆς φοιτητικῆς του νεότητος μέχρι σήμερον δίδει ἀδιάκοπον καὶ ἀδιάπτωτον ἐπιστημονικὸν παρὸν διὰ θριαμβευτικῆς σειρᾶς δημοσιευμάτων. Τὸ ἔργον του τὸν ἐπέβαλεν ἔνωρις ἐν Ἑλλάδι καὶ διεθνῶς καὶ τὸν ἀνέδειξεν εἰς προέχουσαν πνευματικὴν προσωπικότητα τῆς Κύπρου. Ἡ πνευματικὴ του δημιουργία ἀπὸ τοῦ 1929 καλύπτει μέχρι σήμερον ὀλόκληρον τεσσαρακονταετιάν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργησεν οὗτος μὲ συνέπειαν τὴν γλωσσολογίαν, τὴν λαογραφίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου παρηκολούθησε καὶ ἔκρινεν ἀπὸ τῆς Κυπριακῆς του σκοπιᾶς πᾶσαν ἀξιόλογον γλωσσολογικὴν καὶ λαογραφικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ καθόλου ἑλληνικοῦ χώρου. Λέγω δὲ ἀπὸ τῆς Κυπριακῆς του σκοπιᾶς, διότι ὁ κ. Χατζηϊωάννου μένει διὰ βίου ἀμετακίνητος εἰς τὴν ἡρωικὴν καὶ μαρτυρικὴν ἑλληνικὴν μεγαλόνησον, καὶ δρᾷ ἐκεῖ ὡς ἐκπαιδευτικός, ὡς ἐπιστήμων, ὡς βάρδος τῆς ἐλευθερίας τῆς καὶ εὐθυτενῆς πρόμαχος τῶν ἀπαραγράπτων τῆς δικαίων.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ του δραστηριότης τὸν συνδέει ἀναποσπάστως μὲ τὴν ἔνδοξον γενεάν τῶν ἔθνικῶν ἀγωνιστῶν τῆς Κύπρου, διὰ τὴν προπαρασκευὴν καὶ χάλκευσιν τῆς ὁποίας εἰργάσθη πάντοτε μὲ ἀλύγιστον δύναμιν. Ἡ ἀκεραιότης τοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἔμφυτος εὐγένεια, ἡ προθυμία πρὸς συμπαραστάσιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ ἐξησφάλισε παγκύπριον σεβασμὸν.

Δεῖγμα τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τοῦ ὀφειλομένου πρὸς αὐτὸν χρέους ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν καὶ φίλων του, ὑπῆρξεν ἡ συγκρότησις ἐν Κύπρῳ ἐπιτροπῆς πρὸς ἔκδοσιν τιμητικοῦ τόμου ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως ἐξηκονταετοῦς βίου καὶ τῆς ἀποχωρήσεώς του ἀπὸ τὴν ἐνεργὸν ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἔτσι ὁ κ. Χατζηϊωάννου ἠτύχησε νὰ δρέψῃ τὸν γλυκύν, ἀλλὰ τόσον σπάνιον διὰ λειτουργὸν τῆς μέσης παιδείας καρπὸν τῆς ἐπισήμου ἀναγνωρίσεως, ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς πνευματικῆς του σταδιοδρομίας. «Γεμᾶτος ζωῆ» γράφουν εἰς τὸν πρόλογον οἱ ἐκδῶται τοῦ τόμου «κινεῖται ἀνάμεσά μας μὲ ὄλα τὰ ὄνειρα καὶ τὴ δράση του, μὲ ὄλη τὴν ἀγάπην του γιὰ τὸν τόπον, γιὰ τὸ Ἔθνος, γιὰ τὸν ἄνθρωπον, γιὰ τὴν Παιδείαν καὶ τὴν Ἐπιστήμην, μὲ τίς συνεχεῖς ἐπιτεύξεις του καὶ μὲ τὴν ἀδιάκοπην προσφορὰ του. Κι ἀκόμη μὲ τὴν αἰσιοδοξίαν του, τὸ σπινθηροβόλον πνεῦμα του, τὸ ἀνεξάντλητον κέφι του, τίς χαριτωμένους ἱστορίες του, τοὺς καλόκαρδους ἀστεϊσμούς του, τὴν ἀνθρωπιὰ του».

Ἵπῆρξεν εὐτυχῆς ἡ ἔμπνευσις τῆς ἐπιτροπῆς νὰ δημοσιεύσῃ εἰς τὸν τιμητικὸν τόμον ὄχι πραγματείας φίλων καὶ θαυμαστῶν τοῦ τιμωμένου, ἀλλὰ διάσπαρτα ἔργα τοῦ ἰδίου τοῦ κ. Χατζηϊωάννου δημοσιευμένα κατὰ καιρούς. Ἔτσι ἦλθαν εἰς φῶς «Τὰ ἐν διασπορᾷ», ἓνας πολῦτιμος τόμος δημοσιευμάτων τοῦ Κυπρίου ἐπιστήμονος, ἀντιπροσωπευτικὸς τῆς ἐπιστημονικῆς του προσφορᾶς. Ἀπὸ τὸν τόμον αὐτὸν ἀναφαίνεται ὁ κ. Χατζηϊωάννου οἷός ἐστι. Εἰς τὰς 576 σελίδας τοῦ κυρίου μέρους τοῦ τόμου δημοσιεῦνται 24 πραγμα-

τεΐαι τοῦ τιμωμένου, ἐπιλεγείσαι ἐπιτυχῶς ἐκ τοῦ ὄλου ἔργου του. Τὸ σύνολον τῆς συγγραφικῆς του δραστηριότητος δύναται νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης τοῦ τόμου εἰς τὰς σελ. ιθ—κζ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀναγραφή δημοσιευμάτων». Καὶ πάλιν ὁμοῦς ὄχι ὀλόκληρον διότι εἰς τὴν «ἀναγραφὴν» δὲν περιελήφθησαν τὰ δημοσιεύματα του εἰς ἑφημερίδας.

Μὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ τιμητικοῦ τόμου εὔρεν ὁ κ. Χατζηϊωάννου τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναθεωρήσῃ τὰ κείμενά του, πρὸ πάντων δὲ νὰ συμπληρώσῃ τὸ πολύτιμον ἔργον του «Βιβλιογραφία τῆς κυπριακῆς λαογραφίας καὶ γλωσσολογίας μεσαιωνικῆς καὶ νέας διαλέκτου», τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη ἔκδοσις ἐνεφανίσθη τὸ 1933 καὶ ἐπληρέθη τότε πολὺ διὰ τὴν μέθοδον καὶ τὴν χρησιμότητά του.

Πρόθεσίς μου δὲν ὑπῆρξε νὰ κρίνω ἐνταῦθα τὸ κατηξιωμένον ἀπὸ μακροῦ ἤδη ἔργον τοῦ κ. Χατζηϊωάννου. Ἡθέλησα ἀπλῶς νὰ ἐπισημάνω τὴν παρουσίαν τοῦ πολυτίμου διὰ τὴν Κυπρολογικὴν ἔρευναν τόμου καὶ νὰ χαιρετίσω καὶ ἐγὼ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Πλάτωνος» τὸν τιμώμενον Κύπριον φιλόλογον καὶ τὸ πολύτιμον ἔργον του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΚΟΥΡΜΟΥΛΗΣ

* *

Δ. Ν. ΚΟΥΤΡΑ, Ἡ ἔννοια τοῦ φωτός εἰς τὴν αἰσθητικὴν τοῦ Πλωτίνου. Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορικῆ, Ἀθῆναι 1968, σ. 115 (Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαριπόλου).

Ἡ ὑπὸ κρίσιν διδακτορικὴ διατριβὴ ἀποτελεῖ ἐλπιδοφόρον μήνυμα. ὅτι ἡ philosophia perennis, ἥς τόσον πενιχρὰ ἡ βιβλιογραφία παρ' ἡμῖν, συγκινεῖ καὶ τοὺς νέους εἰς τὴν γεωγραφικὴν ἔννοιαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τὴν χώραν ἡμῶν. Καί, διδακτορικὴ διατριβὴ, ὡς πρωτόπειρον μεθ' ἑλῶν τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ σημείων, οὔτε θέτει, οὔτε λύει πάντα τὰ σχετικὰ προβλήματα. Ἐπομένως, καίτοι π.χ. ὁ συγγραφεὺς δίδει ἐπαρκῶς ἐκτενῆ βιβλιογραφίαν, θὰ ἦτο ἄτοπον νὰ ἱπαιτηθῇ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαντλητικὴ ἀπαρίθμησις τῆς σχετικῆς ἐν τῷ κόσμῳ βιβλιογραφίας καὶ διαλεκτικῆς αὐτοῦ θέσεως ἐναντι ὄλων τῶν σχετικῶν ἀπόψεων. Πολλῶ μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ ἐπιστημονικῆς, ἀλλὰ περὶ φιλοσοφικῆς ἐργασίας καὶ ἀπασχολήσεως. Ὅρθῶς, ὅθεν, ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρεται κατὰ κύριον λόγον εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ πλωτινικὰ κείμενα καὶ χωρὶα καὶ δὲν καταναλίσκεται εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἀγὰ τὴν ὑφήλιον γνωμῶν περὶ Πλωτίνου. Ὡς μόνον ἔλλειψιν ἐν προκειμένῳ θεωρῶ τὸ ὅτι δὲν ἀναφέρεται τὸ ἔργον τοῦ R. HARDER ἔργον ὀλοκλήρου βίου. Οὐδὲ στενόκαρδος κριτικὴ περὶ τῆς γλωσσικῆς διατυπώσεως ἔχει ἐν προκειμένῳ θέσιν, δεδομένου ὅτι ἐν τῇ φιλοσοφικῇ γλωσσικῇ διατυπώσει τὸ κύριον εἶναι ἡ σύλληψις τοῦ ἐπιχειρουμένου νοήματος καὶ οὐχὶ ἡ καλλικέλαδος τεττιγολογία. Ἐφ' ᾧ καὶ σπανίως φιλόσοφος ἐπεξεργάσθη ἐπιμελῶς τὸ γλωσσικὸν αὐτοῦ ὕφος, ὡς π.χ. ὁ Πλάτων. Ὁ συγγραφεὺς ὁμοῦς ἐν-